

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2009. szeptember 10.*

A C-201/08. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Hessisches Finanzgericht (Németország) a Bírósághoz 2008. május 16-án érkezett, 2008. május 8-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Plantanol GmbH & Co. KG**

és

a **Hauptzollamt Darmstadt**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Rosas tanácselnök, A. Ó Caoimh (előadó), J. N. Cunha Rodrigues, U. Löhmus és P. Lindh bírák,

* Az eljárás nyelve: német.

főtanácsnok: J. Mazák,
hivatalvezető: R. Şereş tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2009. május 6-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Plantanol GmbH & Co. KG képviselőjében J. Runkel ügyvezető,
- a Hauptzollamt Darmstadt képviselőjében M. Völlm és K. Goldmann, meghatalmazotti minőségben,
- a lengyel kormány képviselőjében M. Dowgielewicz, meghatalmazotti minőségben,
- az Egyesült Királyság kormánya képviselőjében S. Ossowski, meghatalmazotti minőségben, segítőtje: P. Mantle barrister,
- az Európai Közösségek Bizottsága képviselőjében W. Mölls, B. Schima és K. Gross, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- ¹ Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a közlekedési ágazatban a bioüzemanyagok, illetve más megújuló üzemanyagok használatának előmozdításáról szóló, 2003. május 8-i 2003/30/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 123., 42. o.; magyar nyelvű különkiadás: 13. fejezet, 31. kötet, 188. o.) 3. cikkének, valamint a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvének értelmezésére irányul.

- ² E kérelmet a Plantanol GmbH & Co. KG és a Hauptzollamt Darmstadt (darmstadti vámhivatal) között a 2007 májusára vonatkozó energiaadó megfizetése tárgyában folyamatban lévő peres eljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

A 2003/30 irányelv

- 3 A 2003/30 irányelv (10), (12), (14), (19), (20), (22) és (27) preambulumbekzdése értelmében:

„(10) A bioüzemanyagok alkalmazása a közlekedésben egy lépést jelent a biomassza szélesebb körű alkalmazásához, ami lehetővé teszi a bioüzemanyagok jövőbeni fokozott elterjesztését anélkül, hogy már [helyesen: más] lehetőségeket kizárna, különösen a hidrogéneen alapuló technika felhasználását.

[...]

(12) A sajtolással, extrahálással, illetve hasonló eljárásokkal olajos magvakból nyert tiszta, nyers vagy finomított, de kémiaailag változatlan állapotú növényi olajok szintén felhasználhatók bioüzemanyagként olyan esetekben, amelyeknél a motortípus és a vonatkozó kibocsátási előírások ezt lehetővé teszik.

[...]

- (14) A járműveknél tisztán vagy keverékben alkalmazott bioetanolnak és biodízelnak meg kell felelnie az optimális motorteljesítmény biztosítására megállapított minőségi szabványoknak. [...]
- (19) Az Európai Parlament 1998. június 18-i állásfoglalásában [HL C 210., 215. o.] arra szólított fel, hogy a bioüzemanyagok piaci részesedése öt éven belül érje el a 2%-ot egy olyan intézkedéscsomag révén, mely többek közt adómentességet, a feldolgozóiparnak nyújtott pénzügyi támogatásokat és az olajtársaságok számára kötelező bioüzemanyag-hányadra vonatkozó előírást tartalmaz.
- (20) A bioüzemanyagok részesedésének [helyesen: A bioüzemanyagok nemzeti és közösségi piacokon való részesedésének] növelésére szolgáló optimális módszer függ az erőforrások és a nyersanyagok rendelkezésre állásától, a bioüzemanyag támogatására irányuló nemzeti és közösségi intézkedésektől és adózási szabályoktól, valamint az összes érdekelt fél megfelelő részvételétől.

[...]

- (22) A bioüzemanyagok előállításának és felhasználásának ösztönzése hozzájárulhat az energiamport-függőség és az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentéséhez. Ezen túlmenően a bioüzemanyagok, akár tisztán, akár keverék formájában, elvben felhasználhatók a meglévő gépjárművekben és a jelenlegi gépjárműüzemanyag-forgalmazó rendszerben. A bioüzemanyagoknak a fosszilis üzemanyagokkal való keverése költségmegtakarítási lehetőséget jelenthet a közösségi üzemanyag-forgalmazási rendszerben.

[...]

- (27) Intézkedéseket kell hozni az olyan bioüzemanyagokra vonatkozó minőségi előírások gyors kidolgozására, amelyeket akár tiszta bioüzemanyagként, akár a hagyományos üzemanyaghoz hozzákeverve használnak fel a gépjárműiparban. Bár a hulladékok biológiailag lebontható része hasznosítható forrásként szolgálhat bioüzemanyagok előállításához, a minőségi előírásokban figyelembe kell venni a hulladékok lehetséges szennyezettségét, nehogy ezek egyes összetevői károsítsák a járműveket, vagy a kibocsátási érték romlását okozzák.”

- 4 A 2003/30 irányelv 1. cikke előírja:

„Ezen irányelv célja a bioüzemanyagok, illetve egyéb megújuló üzemanyagok alkalmazásának ösztönzése a közlekedési célú dízel-, illetve benzinüzemanyagok kiváltására a tagállamokban, ezáltal hozzájárulva olyan célok eléréséhez, mint az éghajlatváltozással kapcsolatos kötelezettségvállalásoknak való megfelelés, a környezetbarát ellátási biztonság és a megújuló energiaforrások alkalmazásának ösztönzése.”

- 5 Ezen irányelv 2. cikke értelmében:

„(1) Ezen irányelv alkalmazásában az alábbi meghatározások irányadók:

- a) »bioüzemanyagok«: a biomasszából előállított folyékony vagy gáz halmazállapotú, a közlekedésben használt üzemanyagok;

- b) »biomassza«: a mezőgazdaságból (beleértve a növényi és állati anyagokat is), az erdőgazdaságból és az ezekkel kapcsolatos iparágakból származó termékek, hulladékok és maradványok biológiailag lebontható része, valamint az ipari és kommunális hulladék biológiailag lebontható része;

[...]

(2) Legalább az alábbiakban felsorolt termékeket bioüzemanyagnak kell tekinteni:

- a) »bioetanol«: biomasszából és/vagy hulladékok biológiailag lebomló részéből előállított, bioüzemanyagként felhasználható etanol;
- b) »biodízel«: növényi vagy állati olajból előállított, dízelüzemanyag minőségű, bioüzemanyagként felhasználható metilészter;

[...]

- j) »tisza növényi olaj«: sajtolással, extrahálással, illetve hasonló eljárásokkal olajos magvakból nyert nyers vagy finomított, de kémiaiilag változatlan állapotú olaj, ha az alkalmas az adott motortípusokhoz, és teljesülnek a vonatkozó kibocsátási előírások.”

6 Az említett irányelv 3. cikke szerint:

„(1) a) A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy bioüzemanyagok és más megújuló üzemanyagok forgalomba kerülő mennyisége [helyesen: piacaikon forgalomba kerülő mennyisége] legalább egy bizonyos részarányt elérjen, és ennek érdekében nemzeti szinten tájékoztató jellegű célokat kell megállapítaniuk.

b) i. E célok tekintetében a vonatkoztatási érték a piacaikon 2005. december 31-ig forgalomba hozott [helyesen: E célok tekintetében a vonatkoztatási érték legkésőbb 2005. december 31-ig a piacaikon közlekedési céllal forgalomba hozott] benzin- és dízelüzemanyagok 2%-a, az energiatartalom alapján számítva.

ii. E célok tekintetében a vonatkoztatási érték a piacaikon 2010. december 31-ig forgalomba hozott [helyesen: E célok tekintetében a vonatkoztatási érték legkésőbb 2005. december 31-ig a piacaikon közlekedési céllal forgalomba hozott] benzin- és dízelüzemanyagok 5,75%-a, az energiatartalom alapján számítva.

(2) A bioüzemanyagokat bármelyik alábbi formában rendelkezésre lehet bocsátani:

a) tiszta bioüzemanyagként vagy nagy koncentrációban ásványolaj-származékokban, a közlekedési felhasználásra vonatkozó különleges minőségi előírásokkal összhangban;

b) ásványolaj-származékokhoz hozzákevert bioüzemanyagként, a közlekedésben használt üzemanyagok műszaki követelményeiről szóló vonatkozó európai szabványokkal (EN 228 és EN 590) összhangban;

- c) bioüzemanyagokból származó folyadékként, mint pl. ETBE (etil-terc-butiléter), amelyek tekintetében a bioüzemanyag-hányadot a 2. cikk (2) bekezdése határozza meg.

[...]

(4) A tagállamoknak intézkedéseik során figyelembe kell venniük a különböző típusú bioüzemanyagok és más megújuló üzemanyagok teljes éghajlati és környezeti mérlegét; emellett a támogatásnál elsőbbséget biztosíthatnak azoknak az üzemanyagoknak, amelyek – a versenyképességet és az ellátási biztonságot is figyelembe véve – igen jó költséghatékonyságú környezeti mérleget mutatnak.

[...]”

A 2003/96/EK irányelv

- 7 Az energiatermékek és a villamos energia közösségi adóztatási keretének átszervezéséről szóló, 2003. október 27-i 2003/96/EK tanácsi irányelv (HL L 283., 51. o.; magyar nyelvű különkiadás: 9. fejezet, 1. kötet, 405. o.) célja, hogy közösségi szinten írja elő az azon ásványolajokon kívüli energiatermékek adóztatását, amelyekre kiterjed az 1994. december 22-i 94/74/EK tanácsi irányelvvel (HL L 365., 46. o.; magyar nyelvű különkiadás: 9. fejezet, 1. kötet, 264. o.) és a 94/74 irányelvvel módosított, az ásványolajok jövedékiadó-mértékének közelítéséről szóló, 1992. október 19-i 92/82/EGK tanácsi irányelvvel (HL L 316., 19. o.) módosított, az ásványi olajok jövedéki adója szerkezetének összehangolásáról szóló, 1992. október 19-i 92/81/EGK tanácsi irányelv (HL L 316., 12. o.) hatálya.

- 8 A 2003/96 irányelv 1. cikke előírja, hogy a tagállamok ezen irányelvvel összhangban adót állapítanak meg az energiatermékekre.
- 9 Az említett irányelv 2. cikke előírja:

„(1) Ezen irányelv alkalmazásában »energiatermékek« a következők:

- a) az 1507–1518 [Kombinált Nomenklatúra, a továbbiakban: KN]-kódok alá tartozó termékek, ha azokat tüzelő-, fűtőanyagként vagy üzemanyagként kínálják;
- b) a 2701, 2702 és 2704–2715 KN-kódok alá tartozó termékek;

[...]

(3) [...]

Az (1) bekezdésben felsorolt adóköteles termékeken kívül bármely üzemanyagként, üzemanyagok adalékaként vagy hígítóanyagként kínált, értékesített vagy felhasznált terméket a hozzá legközelebb álló üzemanyag adómértékével kell megadóztatni.

[...]

(5) Ezen irányelvben a [KN] szerinti kódokra való hivatkozásokat a vám- és statisztikai nomenklatúráról, valamint a közös vámtarifáról szóló 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletének módosításáról szóló, 2001. augusztus 6-i 2031/2001/EK bizottsági rendeletben [(HL L 279., 1. o.)] szereplő kódokra való hivatkozásoknak kell tekinteni.

[...]”

¹⁰ A 2003/96 irányelv 16. cikke szerint:

„(1) A tagállamok az (5) bekezdés sérelme nélkül adóügyi felügyelet mellett mentességet vagy kedvezményes adómértéket alkalmazhatnak a 2. cikkben említett adóköteles termékekre, ha az ilyen termékek a következő termékekből állnak, vagy azokból egyet vagy többet tartalmaznak:

– a 1507–1518 KN-kódok alá tartozó termékek;

[...]

(3) A tagállamok által alkalmazott adómentességet vagy adókedvezményt a nyersanyagárak változásainak figyelembevételével kell kiigazítani, hogy el lehessen kerülni

az (1) bekezdésben említett termékek gyártásához kapcsolódó többletköltségek túlkompenzálását.

[...]”

A 2031/2001 rendelet

- 11 A 2031/2001 rendelet I. mellékletének rendelkezései szerint a repceolaj a KN 1514 vámtarifaszáma, a dízelüzemanyag pedig a KN 2710 vámtarifaszáma alá tartozik.

A nemzeti szabályozás

Az ásványolajadóról szóló törvény

- 12 Az ásványolajadóról szóló törvény, valamint egyéb törvények módosításáról szóló, 2002. július 23-i törvénnyel (BGBl. 2002. I., 2778. o.) módosított, ásványolajadóról szóló törvény (Mineralölsteuergesetz, a továbbiakban: ásványolajadóról szóló törvény) tartalmazta azon 2a. §-t, amely a „Bioüzemanyagokra vonatkozó kedvezményes adómérték” cím alatt előírta:

„(1) A 2. § (1) bekezdésében és a 3. § (1) bekezdésében megállapított adómérték 2008. december 31-ig az e paragrafusokban érintett ásványolaj igazolt bioüzemanyag-részének mértékéig csökken.

- (2) A bioüzemanyagok kizárólag biomasszából nyert energiatermékek [...]. Az első mondat értelmében véve részben biomasszából nyert energiatermékek a szóban forgó rész mértékéig tekinthetők bioüzemanyagnak. A növényolaj-metilészterek bioüzemanyagnak minősülnek.
- (3) A szövetségi pénzügyminisztérium [...] két évente, elsőként 2004. március 31-ig, a bioüzemanyagok forgalomba hozataláról, a biomassza és a nyersolaj, valamint az üzemanyagok árának változásáról szóló jelentést nyújt be a Bundestagnak [a szövetségi parlament alsóháza], és e jelentésben adott esetben javaslatot tesz a bioüzemanyagokra vonatkozó adókedvezmények kiigazítására a piac alakulására figyelemmel.”

13 A pénzügyi rendelkezések módosításáról szóló, 2003. december 15-i második törvény – 2003. évi pénzügyi módosító törvény (Zweites Gesetz zur Änderung steuerrechtlicher Vorschriften – Steueränderungsgesetz 2003) (BGBl. 2003. I., 2645. o.) 2004. január 1-jei hatállyal módosította az ásványolajadóról szóló törvény 2a. §-ának (1) és (2) bekezdését annak érdekében, hogy 2009. december 31-ig meghosszabbítsa a bioüzemanyagokra vonatkozó kedvezményes adómérték alkalmazását, és kiterjessze annak hatályát a bio-tüzelőanyagokra. E paragrafus (3) bekezdése a következőképpen módosult:

„A kedvezményes adómértékben való részesítés nem vezethet az (1) bekezdésben érintett bioüzemanyag és bio-tüzelőanyag előállításához kapcsolódó többletköltségek túlkompenzálásához; e célból a szövetségi pénzügyminisztérium [...] évente, elsőként 2005. március 31-ig, többek között a bioüzemanyagok és bio-tüzelőanyagok forgalomba hozataláról, a biomassza és a nyersolaj, valamint az üzemanyagok és tüzelőanyagok árának változásáról szóló jelentést nyújt be a Bundestagnak, és e jelentésben túlkompenzálás esetén javaslatot tesz a bioüzemanyagokra és bio-tüzelőanyagokra vonatkozó adókedvezmények kiigazítására a nyersanyagárból eredő piaci változásokra figyelemmel. E tekintetben figyelembe kell venni a környezet- és klímavédelemre gyakorolt hatásokat, a természeti erőforrások védelmét, a különböző üzemanyagok külső költségeit, az ellátási biztonságot és a [2003/30 irányelvnek] megfelelően a bioüzemanyagok és más megújuló üzemanyagok minimális hányadára vonatkozó célkitűzés teljesülését. [...]”

Az energiaadóról szóló törvény

- 14 Az energiatermékek adóztatásának reformjáról, valamint a villamos energia adóztatásáról szóló törvény módosításáról szóló, 2006. július 15-i törvény (Gesetz zur Neuregelung der Besteuerung von Energieerzeugnissen und zur Änderung des Stromsteuergesetzes) (BGBl. 2006. I., 1534. o.) kifejezetten hivatkozva a 2003/30 és a 2003/96 irányelvre, 1. §-ával bevezette az energiaadóról szóló törvényt (Energiesteuergesetz). Ezen utóbbi törvény, amely 2006. augusztus 1-jén lépett hatályba, és ettől a naptól kezdődően hatályon kívül helyezte az ásványolajadóról szóló törvényt, a bioüzemanyagokat „energiatermékként” teszi adókötelessé.
- 15 Az energiaadóról szóló törvény „A bioüzemanyagokra és bio-tüzelőanyagokra vonatkozó mentesség” címet viselő 50. §-ának (1) és (2) bekezdése előírja:

„(1) Az adóalany bioüzemanyagokat vagy bio-tüzelőanyagokat tartalmazó, igazoltan adózott energiatermékek esetében igényelhet mentességet. [...] A (2) bekezdés harmadik mondata rendelkezéseinek sérelme nélkül mentesség 2009. december 31-ig nyújtható.

(2) A mentesség a bioüzemanyag- vagy biotüzelőanyag-részt érintő adó mértékéig nyújtható. Az első mondatból eltérően azon energiatermékek [...], amelyek zsírsavmetilésztereket vagy növényiolaj-metilésztereket – például a bioüzemanyagokat – tartalmaznak, csak részleges mentességben részesülnek a zsírsavmetilészter- vagy növényiolaj-metilészter-rész erejéig. A mentesség mértéke:

[...]

2. 1000 l növényi olajra

2007. december 31-ig	470,40 EUR
2008. január 1-jétől 2008. december 31-ig	370,40 EUR
2009. január 1-jétől 2009. december 31-ig	290,40 EUR
2010. január 1-jétől 2010. december 31-ig	210,40 EUR
2011. január 1-jétől 2011. december 31-ig	140,40 EUR
2012. január 1-jétől	20,40 EUR

[...]"

¹⁶ Az energiaadóról szóló törvény 50. §-ának (4) bekezdése – az ásványolajadóról szóló törvény korábbi rendelkezéseinek mintájára – előírja, hogy a mentesség nem vezethet a bioüzemanyagok gyártásához kapcsolódó többletköltségek túlkompenzálásához.

17 Az energiaadóról szóló törvény 50. §-át 2007. január 1-jétől a szennyezőanyag-kibocsátás elleni védelemről szóló szövetségi törvény módosításával bioüzemanyag-kvóta bevezetéséről és az energia és a villamos energia adóztatására vonatkozó rendelkezések módosításáról szóló 2006. december 18-i törvény módosította (Gesetz zur Einführung einer Biokraftstoffquote durch Änderung des Bundes-Immissionsschutzgesetzes und zur Änderung energie- und stromsteuerrechtlicher Vorschriften) (BGBl. 2006. I., 3180. o.; a továbbiakban: a bioüzemanyag-kvóta bevezetéséről szóló törvény). E törvény kifejezetten utal a 2003/30 és a 2003/96 irányelvre, és célja, hogy a bioüzemanyagok után nyújtott adókedvezményt nagymértékben helyettesítse a keverésre vagy a minimális bioüzemanyag-rész forgalomba hozatalára vonatkozó kötelezettséggel.

18 A bioüzemanyag-kvóta bevezetéséről szóló törvénnyel módosított, energiaadóról szóló törvény 50. §-a (1) bekezdésének 1. pontja így ma már a mentességet kizárólag a tiszta, azaz más energiatermékekkel nem kevert bioüzemanyagokra korlátozza, a 2. és 3. pontban meghatározott „különösen támogatandó” bioüzemanyagok kivételével. Ez utóbbiak, amelyek az említett 50. § (5) bekezdésében szerepelnek, magukban foglalják többek között a „BtL” elnevezésű, biomassza termokémiai átalakításával nyert szintetikus szénhidrogéneket vagy ezek keverékeit, valamint az „E85” elnevezésű bioetanolt 70–90%-ban tartalmazó energiatermékeket.

A szennyezőanyag-kibocsátás elleni védelemről szóló szövetségi törvény

19 A bioüzemanyag-kvóta bevezetéséről szóló törvény szintén 2007. január 1-jei hatállyal módosította a szennyezőanyag-kibocsátás elleni védelemről szóló, 2002. szeptember 26-i szövetségi törvényt (Bundes-Immissionsschutzgesetz) (BGBl. 2002. I., 3830. o.), előírva – e szövetségi törvény 37a. §-ának (3) bekezdésében – azon minimális bioüzemanyag-részt, amelyet a forgalomba hozott üzemanyag teljes mennyiségének

tartalmaznia kell. Az említett paragrafus (4) bekezdése szerint e minimális rész biztosítható benzin- vagy dízelüzemanyaggal való keveréssel, valamint tiszta bioüzemanyag forgalomba hozatalával.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 20 Az alapeljárás felperese Németországban 2005 óta forgalmazza a „Plantanol-Diesel” elnevezésű üzemanyagot, amelyet e célból átalakított kamiontartályban összekevert szűz növényi olajból, jelen esetben finomított repceolajból (nyáron 60%, télen 50%), fosszilis dízelüzemanyaggal (nyáron 37%, télen 47%) és különleges adalékokból (3%) állít elő. E terméket különböző közületi gépjárműparkok, valamint Frankfurt am Main tömegközlekedési szolgáltatását ellátó vállalkozás számára szánják.
- 21 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szerint a „Plantanol-Diesel”, amely megfelel a DIN V 51605 előszabvány követelményeinek, a régi és modern kialakítású, közvetlen befecskendezésű dízelmotorokban új berendezések beszerelése vagy az érintett gépjármű motorjának technikai módosítása nélkül használható. Ezenkívül több tanulmány rávilágított e termék előnyeire a fosszilis tüzelőanyagokhoz képest a koromrészecskék kibocsátása, a CO₂-mérleg, a fogyasztás és a rákkeltő hatás szempontjából.
- 22 A bioüzemanyag-kvóta bevezetéséről szóló törvénnyel módosított, energiaadóról szóló törvény 50. §-a (1) bekezdése 1. pontjának 2007. január 1-jei hatályba lépését követően a Hauptzollamt Darmstadt felszólította az alapeljárás felperesét az energiatermékeket terhelő adó megfizetésére a 2007. január 1-től május 31-ig terjedő időszak és a Plantanol-Dieselben található növényiolaj-rész vonatkozásában.

- 23 Az ideiglenes intézkedés iránti eljárásban a Hessisches Finanzgericht 2007. október 2-i végzésével a 2007 májusára és júniusára vonatkozó részében felfüggesztette az adómegállapítást tartalmazó határozatot azzal az indokolással, hogy komoly kétségei vannak a tekintetben, hogy az említett 50. § (1) bekezdésének 1. pontja megfelel-e a 2003/30 irányelvnek. 2008. április 14-i végzésével a Bundesfinanzhof hatályon kívül helyezte ezen ideiglenes intézkedés tárgyában hozott végzést.
- 24 2007. október 10-én a Hauptzollamt Darmstadt elutasította az alapeljárás felperesének a 2007 májusára vonatkozó adómegállapítást érintő jogorvoslati kérelmét.
- 25 Az alapeljárás felperese e határozat ellen keresetet nyújtott be a Hessisches Finanzgerichthez.
- 26 Ez utóbbi bíróság az előzetes döntéshozatalra utaló határozatában úgy véli, hogy a bioüzemanyag-kvóta bevezetéséről szóló törvénnyel módosított, energiaadóról szóló törvény 50. §-a (1) bekezdésének 1. pontja ellentétes a közösségi joggal.
- 27 Az említett bíróság elsősorban úgy véli, hogy e rendelkezés, mivel megszünteti az üzemanyag-keverékek szűz növényi olajból nyert bioüzemanyag-részének mentességét, ellentétes a 2003/30 irányelvvel. A Németországi Szövetségi Köztársaság ugyanis azzal, hogy azonos módon kezeli a bioüzemanyagból és a fosszilis tüzelőanyagból nyert üzemanyagkeverék-részeket, nem valósítja meg többé a közlekedésben kibocsátott üvegházhatást okozó gázok csökkentésének célját. Ezenkívül nem értékelték e mentesség megszüntetésének a fenntartható fejlődés szempontjaira gyakorolt hatását. Egyébiránt a nemzeti jogalkotó tévesen vélte úgy, hogy e megszüntetés szükséges a túlkompensáció elkerüléséhez.

28 A kérdést előterjesztő bíróság másodsorban úgy véli, hogy az említett rendelkezés ellentétes a közösségi jog több általános elvével. A jogbiztonság és a bizalomvédelem elvével azért ellentétes, mivel a közösségi szabályozás időközben nem változott, ezért a gazdasági szereplők nem láthatták előre a rendelkezés elfogadását, és mivel nem írtak elő átmeneti intézkedéseket. Márpedig a 2003/30 irányelv azon az előfeltételezésen alapszik, amely szerint minden bioüzemanyag, akár tiszta, akár kevert állapotban használják fel, lehetővé teszi a kitűzött célok megvalósítását. Ugyanezen rendelkezés az arányosság elvével is ellentétes, mivel a rendelkezés nem szükséges az adóbevételek hatékony megőrzéséhez. Egyrészt ugyanis e veszteséget egyáltalán nem vizsgálták, másrészt ugyanebben az időben a kevert bioüzemanyagokban is megtalálható „különösen támogandó” bioüzemanyagok vonatkozásában újabb mentességet vezettek be.

29 Ilyen körülmények között a Hessisches Finanzgericht felfüggesztette az eljárást, és az alábbi kérdéseket terjesztette előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„1) Ellentétes-e a [2003/30 irányelv] 3. cikkével, különösen ezen irányelv (10), (12), (14), (19), (22) és (27) preambulumbekzdésének fényében, a [bioüzemanyag-kvóta bevezetéséről szóló törvénnyel] módosított [...] energiaadóról szóló törvény 50. §-a (1) bekezdésének 1. pontjához hasonló nemzeti rendelkezés, amely kizárja az üzemanyag-keverékekben található, a DIN V 51605 előszabvány (2006. júliusi állapot) követelményeinek megfelelő, növényi olajból nyert bioüzemanyag-részek adómentességben részesítését?

2) Megköveteli-e a jogbiztonság és a bizalomvédelem közösségi jogi elve, hogy valamely tagállam azokat a rendelkezéseket, amelyeket [a 2003/30] irányelv átültetése céljából fogadott el, és amelyekkel az adókedvezmények útján történő ösztönzés több évre szóló rendszerét hozta létre, a szóban forgó rendszer alkalmazásának időszaka alatt az eddig kedvezményezett vállalkozások hátrányára csak egészen kivételes körülmények fennállása esetén módosíthassa?”

- 30 A kérdést előterjesztő bíróság, miután úgy ítélte meg, hogy a fenti kérdések megválaszolása rendkívül sürgős, figyelembe véve egyrészt, hogy az alapeljárás felperesének – aki 2007. július 15-e óta átmenetileg felfüggesztette tevékenységét – gazdasági túlélése az alapeljárás kimenetelétől függ, másrészt hogy ez utóbbi jelentős, a jelen ügyön túlmutató gazdasági hatással bír, mivel a szóban forgó nemzeti szabályozás minden értékétől megfoszthatja a bioüzemanyagok fejlesztésének előmozdítása céljából, az adókedvezményeknek köszönhetően végrehajtott befektetéseket, arra kérte a Bíróságot, hogy az eljárási szabályzat 104a. cikkének első bekezdése alapján az előzetes döntéshozatal tekintetében gyorsított eljárást alkalmazzon.
- 31 A Bíróság elnöke 2008. július 3-i végzésével elutasította ezt a kérelmet, mivel úgy ítélte meg, hogy az említett 104a. cikk első bekezdésében szereplő feltételek nem teljesülnek.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 32 E kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 2003/30 irányelv 3. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapeljárásban szerepel, és amely az általa a bioüzemanyagok javára előírt adómentességi rendszerből kizárja a növényi olaj, fosszilis dízelüzemanyag és különleges adalékanyagok keverékéből nyert olyan terméket, mint amely az alapeljárásban szerepel.
- 33 E tekintetben először is meg kell állapítani, hogy bár a 2003/30 irányelv célja az 1. cikke szerint az, hogy a bioüzemanyagok alkalmazását ösztönözze a közlekedési célú dízel-, illetve benzinüzemanyagok kiváltására a tagállamokban, az irányelv nem ír elő

a tagállamok számára minimális bioüzemanyag-rész forgalomba hozatalára vonatkozó kötelező célkitűzést.

- 34 Ugyanis amint az ezen irányelv 3. cikke (1) bekezdése a) pontjának szövegéből következik, az irányelv saját megfogalmazása szerint annak előírására szorítkozik, hogy a tagállamoknak – „tájékoztató jellegű” célok nemzeti szinten történő megállapításával – biztosítaniuk „kell” az ilyen minimális részarány elérését, amelyet e cikk (1) bekezdésének b) pontja az energiatartalom alapján számítva a piacaikon 2005. december 31-ig a közlekedési céllal forgalomba hozott benzin- és dízelüzemanyagok 2%-ában, 2010. december 31-ig pedig azok 5,75%-ában határoz meg.
- 35 Márpedig meg kell állapítani, hogy a 2003/30 irányelv nem határozza meg a tagállamok számára e tájékoztató jellegű célok eléréséhez szükséges eszközöket, hanem e tekintetben szabad választási lehetőséget hagy számukra az elfogadandó intézkedések jellegét illetően, így az említett államok széles mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek többek között – amint az ezen irányelv (20) preambulumbekkezdéséből kitűnik – az erőforrások és a nyersanyagok rendelkezésre állásának, valamint a bioüzemanyag támogatására irányuló nemzeti intézkedéseknek a figyelembevételére érdekében.
- 36 Következésképpen a 2003/30 irányelv rendelkezései nem írják elő a tagállamok számára azon kötelezettséget, hogy a bioüzemanyagok javára adómentességi rendszert vezessenek be vagy tartsanak fent. E tekintetben ezen irányelv (19) preambulumbekkezdéséből kitűnik, hogy bár az adómentességi rendszer az említett irányelvben előírt célok eléréséhez a tagállamok rendelkezésére álló eszközök egyike, más olyan eszközök is elképzelhetők, mint a feldolgozóiparnak nyújtott pénzügyi támogatások vagy az olajtársaságok számára kötelező bioüzemanyag-hányad előírása.
- 37 Egyébiránt a 2003/30 irányelv 3. cikkének (4) bekezdéséből kitűnik, hogy a tagállamok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek az irányelv által előírt célok elérése érdekében támogatandó termékeket illetően, így az említett államok a támogatásnál elsőbbséget biztosíthatnak bizonyos típusú üzemanyagoknak, figyelembe véve azok teljes éghajlati

és környezeti mérlegét, jövedelmezőségét, csakúgy mint a versenyképességet és az ellátási biztonságot.

38 Ilyen körülmények között azt kell megállapítani, hogy az említett irányelv rendelkezéseiből nem vezethető le adómentességhez való jog, még kevésbé meghatározott termék javára.

39 Épp ellenkezőleg, a 2003/96 irányelv 1. cikkéből az következik, hogy a tagállamok főszabály szerint kötelesek megadóztatni az olyan terméket, mint amely az alapeljárásban szerepel, mivel ez a tüzelőanyagként vagy üzemanyagként történő használatra szánt, a KN 2710 vámtarifaszám alá tartozó fosszilis dízelolaj, a KN 1514 vámtarifaszám alá tartozó növényi olaj, jelen esetben repceolaj, és adalékanyagok keverékéből nyert termék ezen irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontja, valamint (3) bekezdésének második albekezdése szerint az említett cikk értelmében vett „energiaterméknek” minősül (lásd e tekintetben a C-517/07. sz. Afton Chemical ügyben 2008. december 18-án hozott ítélet [EBHT 2008., I-10427. o.] 40. pontját).

40 Mindazonáltal a 2003/96 irányelv 16. cikke (1) bekezdésének szövege szerint a tagállamok mentességet vagy kedvezményes adómértéket alkalmazhatnak az ilyen energiatermékek esetében (lásd e tekintetben a C-145/06. és C-146/06. sz. Fendt Italiana egyesített ügyekben 2007. július 5-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-5869. o.] 36. pontját).

41 Következésképpen az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2003/30 irányelv 3. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapeljárásban szerepel, és amely az általa a bioüzemanyagok javára előírt adómentességi rendszerből kizárja a növényi olaj, fosszilis dízelüzemanyag és különleges adalékanyagok keverékéből nyert olyan terméket, mint amely az alapeljárásban szerepel.

A második kérdésről

- 42 A kérdést előterjesztő bíróság második kérdésével lényegében arra keresi a választ, hogy a jogbiztonság és a bizalomvédelem általános elvével ellentétes-e, hogy valamely tagállam valamely olyan termék vonatkozásában, mint amely az alapeljárásban szerepel, a nemzeti szabályozásban eredetileg előírt lejárati idő előtt megszünteti az e termékre alkalmazandó adómentességi rendszert. Az említett bíróság különösen azt szeretné tudni e tekintetben, hogy az ilyen megszüntetés függ-e rendkívüli körülményektől.
- 43 Emlékeztetni kell arra, hogy a jogbiztonság és a bizalomvédelem elve a közösségi jogrend részét képezik. Ennélfogva ezen elveket a közösségi intézményeknek, de a közösségi irányelvek által rájuk ruházott hatáskörök gyakorlása során a tagállamoknak is tiszteletben kell tartaniuk (lásd e tekintetben különösen a C-381/97. sz. Belgocodex-ügyben 1998. december 3-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-8153. o.] 26. pontját és a C-376/02. sz. „Goed Wonen”-ügyben 2005. április 26-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-3445. o.] 32. pontját, valamint a C-271/06. sz. Netto Supermarkt ügyben 2008. február 21-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-771. o.] 18. pontját).
- 44 Ebből következik, hogy a 2003/30 és 2003/96 irányelv rendelkezéseinek az érintett tagállam belső jogrendjébe történő átültetésére irányuló olyan nemzeti szabályozásnak, mint amely az alapeljárásban szerepel, tiszteletben kell tartania a közösségi jog ezen általános elveit.
- 45 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint kizárólag a kérdést előterjesztő bíróság feladata értékelni azt, hogy az ilyen nemzeti szabályozás megfelel-e az említett elveknek (lásd többek között a C-384/04. sz., Federation of Technological Industries és társai ügyben 2006. május 11-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-4191. o.] 34. pontját, a C-181/04–C-183/04. sz. Elmeka egyesített ügyekben 2006. szeptember 14-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-8167. o.] 35. és 36. pontját, valamint a C-347/06. sz. ASM Brescia ügyben 2008. július 17-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-5641. o.] 72. pontját), a Bíróságnak – az EK 234. cikk szerinti előzetes döntéshozatal iránti kérelemről való határozathozatal során – csak arra van hatásköre, hogy megadja e nemzeti bíróság számára a közösségi jog értelmezésével kapcsolatos valamennyi olyan tényezőt, amely alapján az el tudja bírálni e megfelelést (lásd többek között a C-286/94., C-340/95.,

C-401/95. és C-47/96. sz., Molenheide és társai egyesített ügyekben 1997. december 18-án hozott ítélet [EBHT 1997., I-7281. o.] 49. pontját).

46 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a jogbiztonság elve, amellyel a bizalomvédelem elve szükségszerűen együtt jár, megköveteli egyrészt, hogy a jogszabályok egyértelműek és pontosak legyenek, másrészt hogy a jogalanyok előre láthassák azok alkalmazását (lásd többek között a C-63/93. sz., Duff és társai ügyben 1996. február 15-én hozott ítélet [EBHT 1996., I-569. o.] 20. pontját, a C-107/97. sz., Rombi és Arkopharma ügyben 2000. május 18-án hozott ítélet [EBHT 2000., I-3367. o.] 66. pontját, valamint a C-17/03. sz., VEMW és társai ügyben 2005. június 7-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-4983. o.] 80. pontját). E követelménynek még szigorúbban kell érvényesülnie a pénzügyi következményekkel járó szabályok esetén annak érdekében, hogy az érintettek pontosan megismerhessék a rájuk rótt kötelezettségek mértékét (a C-17/01. sz. Sudholz-ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-4243. o.] 34. pontja).

47 Ami az egyértelműség és pontosság követelményét illeti, meg kell állapítani, hogy a jelen esetben az adómentességi rendszert megszüntető nemzeti szabályozás megfelelni látszik e követelménynek.

48 Ami a szóban forgó adómentességi rendszer megszüntetésének előre látható jellegét illeti, észre kell venni, hogy bár e megszüntetés csak a jövőre vonatkozott, és nem tette kétségesse az alapeljárás felperesének a 2005 és 2006 vonatkozásában megszerzett mentességét, mind az ásványolajadóról szóló törvény a 2004. január 1-jén hatályba lépett változatában, mind pedig az energiaadóról szóló törvény a 2006. augusztus 1-jén hatályba lépett változatában 2009. december 31-ig írta elő az adómentességi rendszer alkalmazását. Ami az olyan bioüzemanyagot illeti, mint amilyen az alapeljárásban szereplő termék, a 2006. december 18-a után elfogadott szabályozás mégis ezen időpont előtti hatállyal, 2007. január 1-jével szüntette meg az adómentességi rendszert.

49 Emlékeztetni kell ugyanakkor arra, hogy a Bíróság már megállapította, a jogbiztonság elve nem a jogszabály-módosítások hiányát követeli meg, hanem azt, hogy a jogalkotó

a gazdasági szereplők különleges helyzeteit figyelembe vegye, és adott esetben az új jogszabályok alkalmazását ahhoz igazítsa (lásd a fent hivatkozott VEMW és társai ügyben hozott ítélet 81. pontját).

- 50 A jelen esetben a Bírósághoz benyújtott iratokból az tűnik ki, hogy a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy amennyiben az olyan termék, mint amely az alapeljárásban szerepel, már nem mentesül az energiatermékeket terhelő adó alól, mégis élvezheti-e az említett szabályozással egyidejűleg bevezetett olyan rendszer előnyeit, amely az üzemanyag kötelező minimális bioüzemanyag-részének tiszteletben tartását írja elő az üzemanyag szolgáltatók számára.
- 51 Ami különösen a bizalomvédelem elvét illeti, emlékeztetni kell mindazonáltal arra, hogy az alapügyben a nemzeti jogalkotó előzetes jelleggel, a szabályozása kifejezett rendelkezéseivel olyan adómentességi rendszert szüntetett meg, amelyre vonatkozóan korábban két alkalommal is szabályozása kifejezett rendelkezésével jelezte, hogy hatályban marad egy világosan meghatározott későbbi időpontig.
- 52 El kell ismerni, hogy e rendszer előzetes megszüntetése jelentősen érintheti az olyan gazdasági szereplő érdekeit, mint az alapeljárás felperese, amely a bioüzemanyagok javára szóló, alapeljárásban szereplő adómentességi rendszer hatálya alatt kezdte meg tevékenységét, és amely e célból költséges beruházásokat hajtott végre, és ez még inkább így van, amennyiben a rendszer megszüntetése hirtelen és előre nem látható módon történt, anélkül hogy az új jogszabályi környezethez való alkalmazkodáshoz szükséges időt hagytak volna számára.
- 53 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a bizalomvédelemre való hivatkozás lehetősége minden gazdasági szereplő számára rendelkezésre áll, akivel szemben valamely nemzeti hatóság megalapozott elvárásokat támaszt. Mindazonáltal, amikor a gondos és körültekintő gazdasági szereplő képes előre látni az olyan intézkedés elfogadását, amely érintheti az érdekeit, ezen intézkedés meghozatalát követően nem hivatkozhat ezen elvre. Ezenfelül, a gazdasági szereplők joggal nem

bízhatnak az olyan helyzet fennmaradásában, amelyet a nemzeti hatóságok mérlegelési jogkörük keretein belül módosíthatnak (lásd e tekintetben különösen a C-37/02. és C-38/02. sz., Di Lenardo és Dilexport egyesített ügyekben 2004. július 15-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-6911. o.] 70. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a C-310/04. sz., Spanyolország kontra Tanács ügyben 2006. szeptember 7-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-7285. o.] 81. pontját).

- 54 E tekintetben, ami azon bizalmat illeti, amellyel valamely adóalany rendelkezhet valamely adókedvezmény alkalmazása tekintetében, a Bíróság már megállapította, hogy amennyiben valamely adóügyi irányelv széles jogkört hagy a tagállamoknak, az irányelvnek megfelelően elfogadott jogszabály-módosítás nem tekinthető előre nem láthatónak (lásd a C-487/01. és C-7/02. sz., Gemeente Leusden és Holin Groep egyesített ügyekben 2004. április 29-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-5337. o.] 66. pontját).
- 55 Márpedig, amint az a jelen ítélet 33–37. pontjából kitűnik, a tagállamok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a 2003/30 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) pontjában előírt célok elérése érdekében elfogadandó intézkedéseket illetően, és többek között e célból az olajtársaságok számára kötelező bioüzemanyag-hányadot írhatnak elő.
- 56 Következésképpen, mivel a szóban forgó adómentességi rendszert megszüntető nemzeti szabályozás célja az üzemanyag kötelező minimális bioüzemanyag-része tiszteletben tartásának előírása, nem követelhető meg – ellentétben azzal, amit a kérdést előterjesztő bíróság felvet –, hogy az említett megszüntetést rendkívüli körülményektől tegyék függővé.
- 57 Mégis a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, hogy a gondos és körültekintő gazdasági szereplő láthatta-e előre az ilyen megszüntetés lehetőségét olyan körülmények között, mint amelyek az alapügyben szerepelnek. Mivel nemzeti szabályozásban előírt rendszerről van szó, az azt elfogadó tagállam által általában alkalmazott tájékoztatási csatornákra és az ügy körülményeire tekintettel az említett bíróságnak *in concreto* végzett átfogó értékelés keretében kell elbírálnia, hogy az e

szabályozás által érintett gazdasági szereplők jogos bizalmát megfelelően tiszteletben tartották-e (lásd e tekintetben a fent hivatkozott „Goed Wonen”-ügyben hozott ítélet 43. pontját).

- 58 E tekintetben az alapeljárás felperese mind az írásbeli észrevételeiben, mind a tárgyaláson – a Hauptzollamt Darmstadt e kérdésben felvetett cáfolata nélkül – megállapította, hogy az általa 2007 januárjában megkeresett Hauptzollamt Darmstadt figyelmen kívül hagyta az energiaadóról szóló törvényben a bioüzemanyag-kvóta bevezetéséről szóló törvény által beiktatott módosítások tartalmát, továbbá az e módosítások nyomán megkövetelt új adóbevallási nyomtatványok 2007. március közepéig nem voltak hozzáférhetőek, ennek következtében az említett felperes 2007. január 31. és március 31. között továbbra is a régi nyomtatványok használatával készítette el bevallását. Az alapeljárás felperese azt is hangsúlyozta, hogy mivel az energiaadóról szóló törvény által nyújtott adókedvezmény idő előtti megszüntetését másik törvénnyel rendelték el, az alapeljárás felperese két jogszabály alkalmazásával szembesült, az egyik adómentességről rendelkezett, míg a másik megszüntette azt.
- 59 Nem zárható ki, hogy e körülmények vagy egyesek közülük azt jelzik – és ennek vizsgálata mindazonáltal az alapeljárásban a kérdést előterjesztő bíróság feladata –, hogy a szóban forgó adómentességet megszüntető, rövid határidőn belül hatályba lépő nemzeti szabályozás nem kapott abban az időben megfelelő mértékű nyilvánosságot az érintettek körében – amit a Hauptzollamt Darmstadt ugyanakkor vitatott a tárgyalás során –, és így nehezebbé tette az adóalanyok számára az alkalmazandó nemzeti joghoz való hozzáférést.
- 60 Mindemellett annak eldöntéséhez, hogy valamely gondos és körültekintő gazdasági szereplő előre láthatta-e az említett megszüntetést az olyan ügyben, mint amely az alapeljárásban szerepel, a kérdést előterjesztő bíróságnak figyelembe kell vennie e hatályba lépést megelőző különböző körülményeket. E tekintetben, a kérdést előterjesztő bíróság számára hasznos válasz nyújtása érdekében, különösen a következő, a Bírósághoz benyújtott iratokból kitűnő és a nemzeti, valamint a közösségi szabályozási környezetet érintő tényezőkre kell felhívni a figyelmet.

- 61 Ami elsőként azon nemzeti szabályozási környezetet illeti, amely az olyan kis- és középvállalkozás számára, mint amely az alapeljárásban szerepel, a leginkább hozzáférhető jogi keretet képezi, hangsúlyozni kell, hogy a szóban forgó adómentességi rendszert bevezető nemzeti szabályozás 2004-től előírta – nevezetesen a 2003/96 irányelv 16. cikke (3) bekezdése rendelkezéseinek megfelelően –, hogy a nemzeti hatóságok kötelesek újra megvizsgálni a bioüzemanyagokra alkalmazott adómentességeket és adókedvezményeket a nyersanyagárak változásainak figyelembevételével, azért hogy ezen adóelőnyök ne vezessenek a bioüzemanyagok gyártásához kapcsolódó többletköltségek túlkompenzálásához.
- 62 A jelen esetben nem zárható ki – és ennek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata –, hogy az olyan keverék termékek javára szóló adómentesség megszüntetését, mint amely az alapeljárásban szerepel, egészben vagy részben indokolta az ilyen túlkompenzáció megszüntetésének szükségessége. Ugyanakkor az ilyen rendelkezés mindenképpen jelezte a gondos és körültekintő gazdasági szereplők számára, hogy a bioüzemanyagokra alkalmazandó adómentességi rendszert a nemzeti hatóságok bizonyos külső körülmények megváltozásának figyelembevétele érdekében kiigazíthatják, sőt megszüntethetik, és következésképpen az említett szabályozás rendelkezéseire nem alapozhattak az ilyen rendszer meghatározott időszak alatt való fenntartására vonatkozó bizonyosságot.
- 63 Egyébiránt meg kell jegyezni, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozat, valamint a Bizottság által benyújtott írásbeli észrevételek szerint az alapeljárásban szereplőhöz hasonló bioüzemanyagok javára szóló adómentességi rendszer megszüntetését az új kormánytöbbség 2005. november 11-én megkötött koalíciós megállapodása jelentette be, amely kormánytöbbség e megállapodásban kifejezte azon szándékát, hogy a bioüzemanyagok javára szóló különböző adókedvezményeket a bioüzemanyagok keverékére vonatkozó kvóta tiszteletben tartásával helyettesítse. A Hauptzollamt Darmstadt észrevételeiből az is kitűnik, hogy ezen intézkedést egy 2006. április 6-i törvénytervezet ismertette. Egyébiránt ugyanezen vámhatóság a tárgyalás során kifejtette, hogy 2006 folyamán e tekintetben jelentős egyeztetések zajlottak le az érdekeltekkel.

- 64 Figyelembe kell venni ugyanakkor azon tényt is, hogy az alapeljárásban szereplő termékhez hasonló bioüzemanyagok javára szóló adómentességi rendszer megszüntetése előtt öt hónappal a nemzeti jogalkotó az energiaadóról szóló törvény 2006. augusztus 1-jén hatályos változatában megerősítette, hogy 2009. december 31-ig lesz hatályban az említett rendszer, miközben azt is előírta az említett termékhez hasonlóan növényi olajokból nyert bioüzemanyagokkal kapcsolatban, hogy e rendszer fokozatosan szűnik meg 2008. január 1-től 2012 végéig, a mentesség mértékének fokozatos csökkentésével.
- 65 A kérdést előterjesztő bíróság feladata azt értékelni, hogy a nemzeti jogalkotó akaratát tükröző azon körülmény, hogy az 2006 közepén fenntartotta a szóban forgó adómentességi rendszert, milyen mértékben jelezhetette azt a gondos és körültekintő gazdasági szereplő számára, hogy az említett rendszer továbbra is alkalmazandó lesz legalább az eredetileg előírt lejáratú időpontig, azaz 2009. december 31-ig, sőt részben 2012-ig. E tekintetben különösen a kérdést előterjesztő bíróságra hárul annak vizsgálata, hogy az ilyen gazdasági szereplő e kérdésről alkotott meggyőződését milyen mértékben erősíthette meg az a körülmény, hogy e hatálybantartásról a jelen ítélet 63. pontjában ismertetett különböző, a rendszer megszüntetését jelző közleményeket követően határoztak.
- 66 Másodszor, ami a közösségi szabályozási környezetet illeti, meg kell állapítani, hogy az említett szabályozás a szóban forgó időszakban nem módosult. Mégis a kérdést előterjesztő bíróság feladata mérlegelni, hogy e körülmény milyen mértékben sugallhatta azt a gondos és körültekintő gazdasági szereplő számára, hogy az e szabályozást átültetni hivatott nemzeti jog szintén változatlan marad annak ellenére, hogy – amint azt a jelen ítélet 35. pontjában a Bíróság jelezte – a 2003/30 irányelv széles mérlegelési jogkört ruházott a tagállamokra az irányelvben meghatározott célok eléréséhez szükséges elfogadandó intézkedések jellegét illetően.
- 67 Ennélfogva azt a következtetést kell levonni, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak a fenti tényezők összességének, valamint az előtte folyamatban lévő jogvita minden releváns körülményének figyelembevételével, *in concreto* végzett átfogó értékelés keretében kell megvizsgálnia, hogy az alapeljárás felperese mint gondos és körültekintő

gazdasági szereplő elegendő olyan ismeret birtokában volt-e, amely lehetővé tette számára, hogy az alapeljárásban szereplő adómentességi rendszer megszüntetésére számítson a rendszer hatályának eredeti lejáratí ideje előtt.

- 68 Következésképpen a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a jogbiztonság és a bizalomvédelem általános elvével főszabály szerint nem ellentétes, hogy valamely tagállam valamely olyan termék vonatkozásában, mint amely az alapeljárásban szerepel, a nemzeti szabályozásban eredetileg előírt lejáratí idejé előtt megszünteti az e termékre alkalmazandó adómentességi rendszert. Mindenestre az ilyen megszüntetéshez nem szükséges rendkívüli körülmények fennállta. Ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróságnak az alapügyben releváns körülmények összességét figyelembe véve, *in concreto* és átfogó értékelés keretében kell azt megvizsgálnia, hogy az alapügyben az említett elveket tiszteletben tartották-e.

A költségekről

- 69 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A közlekedési ágazatban a bioüzemanyagok, illetve más megújuló üzemanyagok használatának előmozdításáról szóló, 2003. május 8-i 2003/30/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal**

nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapeljárásban szerepel, és amely az általa a bioüzemanyagok javára előírt adómentességi rendszerből kizárja a növényi olaj, fosszilis dízelüzemanyag és különleges adalékanyagok keverékéből nyert olyan terméket, mint amely az alapeljárásban szerepel.

- 2) A jogbiztonság és a bizalomvédelem általános elvével főszabály szerint nem ellentétes, hogy valamely tagállam valamely olyan termék vonatkozásában, mint amely az alapeljárásban szerepel, a nemzeti szabályozásban eredetileg előírt lejárati idő előtt megszünteti az e termékre alkalmazandó adómentességi rendszert. Mindenesetre az ilyen megszüntetéshez nem szükséges rendkívüli körülmények fennállta. Ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróságnak az alapügyben releváns körülmények összességét figyelembe véve, *in concreto* és átfogó értékelés keretében kell azt megvizsgálnia, hogy az alapügyben az említett elveket tiszteletben tartották-e.

Aláírások